

RP 198/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 8 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken ändras så att klientavgifterna inom småbarnspedagogiken sänks genom att inkomstgränserna höjs med 31 procent. Dessutom föreslås att de avgifter som tas ut för syskon sänks så, att den avgift som tas ut för det andra barnet är 40 procent av den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

På grund av ändringen väntas kommunernas intäkter från avgifterna minska med ca 70 miljoner euro. Detta kompenseras till kommunerna genom att en större del av intäkterna från samfundsskatten riktas till kommunerna. Regeringen ger en separat regeringsproposition om ändring av lagen om skatteredovisning och inkomstskattelagen.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättningar	6
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	6
4.1 De viktigaste förslagen.....	6
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	7
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	7
4.2.1.1 Ekonomiska konsekvenser för familjerna	7
4.2.1.2 Ekonomiska konsekvenser för företagen	8
4.2.1.3 Ekonomiska konsekvenser för den offentliga ekonomin och samhällsekonomin..	9
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	11
4.2.3 Konsekvenser för företagen	11
4.2.4 Konsekvenser för barn och familjer	12
4.2.5 Samhälleliga konsekvenser	13
5 Alternativa handlingsvägar	15
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	15
6 Remissvar	15
7 Ikräftträdande	16
8 Förhållande till andra propositioner.....	16
8.1 Samband med andra propositioner	16
8.2 Förhållande till budgetpropositionen	17
LAGFÖRSLAG	18
Lag om ändring av 5 och 8 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken.....	18
BILAGA	20
PARALLELLTEXT	20
Lag om ändring av 5 och 8 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken.....	20

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Vid budgetmanglingen den 16 september 2020 beslutade regeringen att som en del av åtgärderna för främjande av sysselsättningen sänka klientavgifterna inom småbarnspedagogiken med 70 miljoner euro. Sänkningen av avgifterna ökar incitamenten för arbete genom att den ekonomiska nyttan av arbetet och situationen för familjer med små och medelstora inkomster förbättras. En höjd sysselsättning innebär att efterfrågan på småbarnspedagogik ökar. Den ökade efterfrågan stöder således regeringens mål att öka deltagandet i småbarnspedagogik.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med finansministeriet.

På grund av att beredningstidtabellen var brådskande ordnades i stället för en remissbehandling ett hörande om regeringspropositionen, för centrala intressentgrupper den 9 oktober 2020. Responsen beskrivs nedan i avsnitt 6.

På grund av att beredningstidtabellen var brådskande behandlades propositionen inte i Delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning, utan i stället ordnades ett separat samråd den 22 oktober 2020.

Bakgrundsmaterialet till regeringspropositionen finns tillgängligt på adressen <https://minedu.fi/hanke?tunnus=OKM051:00/2020>

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt 5 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016, nedan kallad klientavgiftslagen) får avgiften för småbarnspedagogik på heltid uppgå till högst det enligt avgiftsprocenten angivna beloppet av de månadsinkomster som överskrider den lägsta inkomstgränsen. Denna avgiftsprocent bestäms enligt familjens storlek. Kommunen kan dock bestämma den högsta avgiften enligt 7 § i klientavgiftslagen, om sökanden inte meddelar familjens inkomster.

Avgiftsprocenterna och inkomstgränserna är enligt 5 § 2 mom. i lagen följande:

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns, euro/månad	Högsta avgiftsprocent
2	2 050	10,70
3	2 646	10,70
4	3 003	10,70
5	3 361	10,70
6	3 718	10,70

Enligt 5 § 3 mom. i lagen föreskrivs att om familjen består av fler än sex personer, så ska den inkomstgräns som ligger till grund för avgiften höjas med 138 euro för varje följande minderåriga barn i familjen.

Om bestämmande av avgifter för syskon föreskrivs i 8 § i klientavgiftslagen. Om fler än ett barn i samma familj deltar i kommunal småbarnspedagogik, kan klientavgiften för det yngsta barnet i småbarnspedagogik på heltid bestämmas enligt 5 §. För nästa barn i åldersordningen i småbarnspedagogik på heltid kan en avgift bestämmas som är högst 50 procent av avgiften för det

RP 198/2020 rd

ungsta barnet. För varje följande barn ska avgiften vara högst 20 procent av avgiften för det yngsta barnet. Avgiften för andra barn än det yngsta barnet i familjen ska bestämmas utifrån den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

Enligt 16 § 1 mom. i lagen om avgifter inom småbarnspedagogiken justeras inkomstgränserna i euro enligt 5 § 2 mom. och beloppet enligt 5 § 3 mom. i enlighet med förändringen i det allmänna inkomstnivåindexet. Undervisnings- och kulturministeriet har den 29 november 2019 meddelat om indexjusterade klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1115/2019).

De gällande indexjusterade inkomstgränserna är fr.o.m. den 1 augusti 2020 följande:

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns euro/mån.
2	2 136
3	2 756
4	3 129
5	3 502
6	3 874

Den med allmänt inkomstnivåindex justerade höjningen av den inkomstgräns som ska användas vid bestämmandet av avgiften för familjer bestående av fler än sex personer och som avses i 5 § 3 mom. i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken är för varje följande minderårigt barn i familjen 144 euro från och med den 1 augusti 2020.

Den högsta avgiften för småbarnspedagogik per barn i kommunal småbarnspedagogik är 288 euro i månaden. Avgiften som tas ut för det andra barnet är högst 144 euro i månaden. Avgiften för familjens övriga barn är högst 58 euro. Den lägsta avgift som tas ut är 27 euro.

Vid sidan av kommunal småbarnspedagogik tillhandahåller även privata serviceproducenter småbarnspedagogiska tjänster. Klientavgiftslagen reglerar inte klientavgifterna inom den privata småbarnspedagogiken, utan serviceproducenten och vårdnadshavarna kommer överens om dem genom avtal. Vårdnadshavarna kan av Folkpensionsanstalten ansöka om stöd för privat vård enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. År 2019 betalades stöd för privat vård ut för 12 924 barn, vilket innebär att 5 procent av barnen som deltog i småbarnspedagogik omfattades av stödet. Med hjälp av servicesedlar ordnades småbarnspedagogik för 31 856 barn år 2019. Andelen barn som använde servicesedlar var 13 procent av alla barn i småbarnspedagogiken.

I lagen föreskrivs om den högsta avgift som tas ut för småbarnspedagogik. Kommunen kan, om den så vill, ta ut lägre avgifter än de som föreskrivs i lagen men då ska kommuninvånarna behandlas jämlikt. Kommunen kan om den så vill agera på så sätt att den erbjuder alla barn i en viss ålder, t.ex. femåringar, småbarnspedagogik på deltid kostnadsfritt eller för en avgift som är enligt lag bestämda minsta avgift. För den överstigande tiden av småbarnspedagogik kan kommunen ta ut en avgift som den bestämmer om, men avgiften får ändå inte överstiga den avgift för barn som bestämts enligt lag.

Enligt statistiken i Tilastoraportti 33/2020 från Institutet för hälsa och välfärd deltog 253 727 barn i småbarnspedagogiken 2019. Antalet motsvarar ungefär 77 procent av de 1—6 åriga barnen i befolkningen. Det finns stora skillnader i fråga om antalet barn som deltar i småbarnspedagogik beroende på barnens ålder. Barn under ett år är i huvudsak hemma om föräldrarna är på föräldraledighet eller vårdledighet. Av barnen under 1 år deltog 434 (0,9 procent) i småbarns-

RP 198/2020 rd

pedagogik, av ettåringarna deltog 17 907 i småbarnspedagogik, vilket är 37,2 procent av befolkningen i motsvarande ålder, och av tvååringarna deltog 69,1 procent i småbarnspedagogik. Av femåringarna omfattades inemot 91 procent av småbarnspedagogik. Utöver förskoleundervisningen omfattades också 82,1 procent av sexåringarna av småbarnspedagogik.

Om barnfamiljer och klientavgifterna inom småbarnspedagogiken

Enligt Statistikcentralens uppgifter fanns det 558 000 barnfamiljer i Finland vid utgången av 2019. Till barnfamiljer räknas familjer med minst ett barn under 18 år. Till barnfamiljerna hörde 38 procent av befolkningen. Den vanligaste familjeformen bland barnfamiljer var fortfarande en familj där föräldrarna är ett gift par av olika kön, vilket var fallet för 57 procent av alla barnfamiljer. I 20 procent av barnfamiljerna bestod föräldrarna ett sambopar. Andelen barnfamiljer som bestod av mamma och barn var också 20 procent. Det fanns fortfarande få barnfamiljer som bestod av pappa och barn, bara tre procent. Bland barnfamiljerna fanns 593 gifta par av samma kön och 245 registrerade par. Andelen barnfamiljer med ett barn var 43 procent, med två barn 39 procent och med tre barn 13 procent. Det genomsnittliga antalet barn var 1,84. I ombildade familjer var antalet barn något fler än i barnfamiljer i allmänhet. Det fanns 50 600 ombildade familjer vid utgången av 2019.

Cirka hälften av barnfamiljerna har åtminstone ett barn under 7 år. År 2019 fanns det sammanlagt 265 618 barnfamiljer med barn under 7 år. Av dessa familjer har 66 procent ett barn under 7 år, medan 29 procent har två barn under 7 år och 4,8 procent tre eller fler barn under 7 år.

Enligt registermaterialet i mikrosimuleringsmodellen SISU, som förvaltas av Statistikcentralen, betalade finländska barnfamiljer som hade barn inom den småbarnspedagogik som finansieras av kommunen 2017 i genomsnitt (median) 1 700 euro per år i klientavgifter inom småbarnspedagogiken. I hushåll med en vårdnadshavare låg medianinkomsten under inkomstgränsen för avgifter för småbarnspedagogik, och därför betalade den genomsnittliga ensamförsörjaren inte klientavgift för småbarnspedagogiken. Inkomstnivån för ensamförsörjare är lägre än för hushåll med två vårdnadshavare, och därför är även klientavgifterna i genomsnitt lägre. Familjer med två vårdnadshavare och två barn betalade i genomsnitt 2 500 euro per år i klientavgifter för småbarnspedagogiken.

Vid granskning av hushållens inkomstuppgifter används begreppet inkomstdecil. Där indelas befolkningen och hushållen utifrån inkomsterna i tio lika stora decilgrupper och varje inkomstdecil motsvarar 10 procent av befolkningen. Till den första decilen hör den tiondel som har de lägsta inkomsterna och till den sista decilen den tiondel som har de högsta inkomsterna.

Inkomstdeciler:

Hushållets årsinkomst, brutto (median) 2017

Inkomstdecil	Bruttoinkomster, €/år
I	12 200
II	17 600
III	23 300
IV	33 400
V	40 600
VI	47 300
VII	55 100
VIII	64 700
IX	79 200
X	119 600

Justerat enligt materialet för 2017 ligger bruttoinkomsterna för de två inkomstdecilerna som har de lägsta inkomsterna under inkomstgränserna för småbarnspedagogik, och därför betalar barnfamiljer som hör till dessa inkomstdeciler i genomsnitt inte klientavgifter för småbarnspedagogik. I fråga om familjer som hör till den tredje inkomstdecilen är klientavgifterna inom småbarnspedagogiken i genomsnitt ca 600 euro per år. Familjer som hör till den fjärde inkomstdecilen betalar i genomsnitt 1 400 euro i klientavgifter per år och barnfamiljer som hör till den femte inkomstdecilen betalar klientavgifter på 2 200 euro per år. För barnfamiljer som hör till den sjätte inkomstdecilen är de genomsnittliga avgifterna för småbarnspedagogik cirka 2 700 euro per år. Barnfamiljer som hör till inkomstdecilerna 7—10 och har barn inom den småbarnspedagogik som kommunen finansierar omfattas i genomsnitt av den högsta avgiften för småbarnspedagogiska avgifter och betalar årligen i genomsnitt 3 000—3 200 euro i klientavgifter inom småbarnspedagogiken.

När man granskar barnfamiljer med barn inom den småbarnspedagogik som kommunen finansierar utgjorde klientavgifterna inom småbarnspedagogiken år 2017 i genomsnitt 3 procent av barnfamiljernas disponibla inkomster. I de två inkomstdecilerna med de lägsta inkomsterna ligger familjernas inkomster i genomsnitt under inkomstgränserna för avgifterna för småbarnspedagogik och de avgifter för småbarnspedagogik som familjerna betalar utgör mindre än en procent av deras disponibla inkomster. För de barnfamiljer som hör till den tredje inkomstdecilen går i genomsnitt 2,1 procent av de disponibla inkomsterna till klientavgifterna. När det gäller barnfamiljer som hör till inkomstdecilerna 4—9 går i genomsnitt 3,5—5,1 procent av inkomsterna till klientavgifterna. För de barnfamiljer som hör till de 10 procent som har de högsta inkomsterna går i genomsnitt 2,5 procent av de disponibla inkomsterna till klientavgifterna.

Utnyttjandet av de kommunala småbarnspedagogiska tjänsterna varierar mellan olika inkomstdeciler. Enligt uppgifterna i registermaterialet för mikrosimuleringsmodellen SISU för 2017 omfattades i inkomstdecilerna 5—9 över 60 procent av barnen i rätt ålder för småbarnspedagogik (1—6 år) av kommunal småbarnspedagogik. I inkomstdecilen med de största inkomsterna var deltagandet i den småbarnspedagogik som kommunen finansierade något under 60 procent. På motsvarande sätt, när det gäller de barn som är i rätt ålder för småbarnspedagogisk verksamhet och som hör till den första och andra inkomstdecilen, som omfattar dem med låga inkomster, deltar ca 50 procent i kommunal småbarnspedagogisk verksamhet. I den tredje och fjärde inkomstdecilen deltar drygt 50 procent av barnen i den småbarnspedagogiska åldern i den småbarnspedagogik som kommunen finansierar.

3 Målsättningar

Propositionens syfte är att som en del av regeringens sysselsättningsåtgärder öka sysselsättningen genom att lindra den effekt avgifterna inom småbarnspedagogiken har på flitfällan. Samtidigt stöds i synnerhet barnfamiljer med små och medelstora inkomster. Propositionen stöder också regeringens mål att öka deltagandet i småbarnspedagogiken.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att 5 § 2 mom. i klientavgiftslagen ändras så att de inkomstgränser som ligger till grund för avgiften höjs med 31 procent. Samtidigt föreslås det att avgiftsprocenterna bibehålls så att de alltid är 10,70 procent, oberoende familjens storlek. Dessutom föreslås det att 8 § ändras så att avgiften för det andra barnet är högst 40 procent av avgiften för det yngsta barnet.

RP 198/2020 rd

Propositionen grundar sig på den ikraftvarande klientavgiftslagen och i lagen föreslås inga andra ändringar. I lagen finns det bestämmelser om klientavgifter som tas ut för kommunalt ordnad daghems- och familjedagvård. Kommunen kan fortfarande ta ut avgift även för t.ex. lekverksamhet och andra öppna småbarnspedagogiska tjänster samt för småbarnspedagogik som tillfälligt tillhandahålls. Inga ändringar föreslås i fråga om grunderna för bestämmande av avgiften för småbarnspedagogik. Det föreslås att avgifterna fortfarande ska bestämmas utifrån familjens inkomster och storlek samt den tid barnet deltar i småbarnspedagogiken. Avgifterna ska fortfarande bestämmas tills vidare. Även de inkomster som ska beaktas som grund för bestämmandet av avgiften för småbarnspedagogik förblir oförändrade. I lagen föreskrivs fortfarande om den högsta avgiften, vilket betyder att lagen fortfarande möjliggör ordnande av småbarnspedagogik för en lägre avgift än den högsta avgiften som bestäms i lag. Det är fortfarande möjligt att ordna småbarnspedagogik på deltid för exempelvis femåringar kostnadsfritt eller för en avgift som är den lägre än den högsta avgiften.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ändringarna i klientavgifterna berör den småbarnspedagogik som kommuner eller samkommuner ordnar. Klientavgifterna sänks på årsnivå med ca 70 miljoner euro genom att inkomstgränserna ändras och avgiften för det andra barnet sänks. När incitamenten för att arbeta förbättras, beräknas sysselsättningen förbättras med cirka 2 900 personer före 2024. Till följd av detta ökar behovet av småbarnspedagogik men samtidigt ökar skatteinkomsterna och utgifterna för social trygghet minskar.

Bedömningen av ändringarna i avgifterna har gjorts med hjälp av mikrosimuleringsmodellen SISU som förvaltas av Statistikcentralen. Som material i mikrosimuleringen har man använt Statistikcentralens registermaterial från 2017, där uppgifterna om småbarnspedagogik imputerats på basis av FPA:s anmälningar om småbarnspedagogik. Eftersom urvalet är begränsat kan resultaten delvis vara inexakta. Materialet är dock det mest exakta material som finns till förfogande.

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Ekonomiska konsekvenser för familjerna

I propositionen föreslås att inkomstgränserna för alla familjer ska höjas. De nya inkomstgränserna anges i tabellen nedan.

Familjens storlek	Nuvarande inkomstgränser	Nya inkomstgränser
2 personer	2 136	2 798
3 personer	2 756	3 610
4 personer	3 129	4 099
5 personer	3 502	4 588
6 personer	3 874	5 075
Höjning av inkomstgränser/ytterligare ett barn	144	189

På grund av ändringarna i inkomstgränserna sänks avgifterna mest för inkomstdecilerna 3—7. Familjer som hör till de två inkomstdecilerna med de lägsta inkomsterna är redan nu i huvudsak befriade från avgifterna för småbarnspedagogik.

RP 198/2020 rd

Den högsta avgiften ändras inte från nuvarande nivå liksom i fråga om den högsta avgiften för det andra barnet. I denna proposition föreslås det att klientavgiften inom småbarnspedagogik för det andra barnet ändras så att avgiften alltid är högst 40 procent av månadsavgiften för det första barnet, i stället för nuvarande högst 50 procent. När den högsta avgiften för det första barnet för närvarande är 288 euro, skulle den högsta avgiften för det andra barnet i fortsättningen vara 115 euro istället för nuvarande 144 euro. Ifall det andra barnets månadsavgift är under 27 euro på grund av familjens inkomstnivå tas avgiften inte ut i fortsättningen heller. Avgiften för familjens tredje och därpå följande barn föreslås fortfarande utgöra 20 procent av avgifterna för det yngsta barnet. Nedsättningen för det andra barnet riktar sig till alla de familjer som har minst två barn som deltar i småbarnspedagogik, dvs. klientavgifterna inom småbarnspedagogiken sjunker för ifrågasvarande familjer oberoende av inkomstnivå.

I följande tabeller beskrivs inverkan av sänkningen av klientavgifter inom småbarnspedagogiken med hjälp av exempel på familjer.

Familj med 1 vårdnadshavare, vars bruttoinkomster är 3 000 euro/mån.			
	1 barn deltar i småbarnspedagogik	2 barn deltar i småbarnspedagogik	3 barn deltar i småbarnspedagogik
nuvarande avgift	92	0	0
ny avgift	0	0	0
Förändring	-92	0	0

Familj med 1 vårdnadshavare, vars bruttoinkomster är 4 400 euro/mån.			
	1 barn deltar i småbarnspedagogik	2 barn deltar i småbarnspedagogik	3 barn deltar i småbarnspedagogik
nuvarande avgift	242	264	231
ny avgift	171	118	32
Förändring	-71	-146	-199

Familj med 2 vårdnadshavare, vars bruttoinkomster är 4 400 euro/mån.			
	1 barn deltar i småbarnspedagogik	2 barn deltar i småbarnspedagogik	3 barn deltar i småbarnspedagogik
nuvarande avgift	176	204	144
ny avgift	84	32	0
Förändring	-91	-172	-144

Familj med 2 vårdnadshavare, vars bruttoinkomster är 6 600 euro/mån.			
	1 barn deltar i småbarnspedagogik	2 barn deltar i småbarnspedagogik	3 barn deltar i småbarnspedagogik
nuvarande avgift	288	432	490
ny avgift	288	375	345
Förändring	0	-57	-145

4.2.1.2 Ekonomiska konsekvenser för företagen

Privata serviceproducenter fattar själva beslut om nivån på avgifterna de tar ut för småbarnspedagogiska tjänster. Ett undantag är kommunernas köpta tjänster. Småbarnspedagogik är kommunal också då när kommunen köper tjänster av privata serviceproducenter. Enligt 14 § i lagen

RP 198/2020 rd

om klientavgifter inom småbarnspedagogiken ska samma avgifter tas ut av den som använder servicen när kommunen ordnar småbarnspedagogik som köpt tjänst som när kommunen själv ordnar motsvarande småbarnspedagogik.

Om barnets småbarnspedagogik ordnas på ett privat daghem utan att kommunen gjort ett kontrakt över köpt tjänst, bestämmer serviceproducenten själv priset som tas ut för tjänsten. Till serviceproducenten betalar Folkpensionsanstalten för stöd för privat vård av barn. Stödet består av vårdpenning och vårdtillägg. Dessutom kan kommunen betala kommundillägg. Denna regeringsproposition ändrar inte på stödbeloppet för privat vård eller kommundilläggets belopp.

Kommunen kan också ordna småbarnspedagogiken genom att ge kunderna en servicesedel enligt lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009), med vilken klienten kan köpa småbarnspedagogik av en privat serviceproducent. Servicesedelns värde bestäms enligt 7 och 8 § i nämnda lag. Enligt 7 § i lagen ska kommunen bestämma servicesedelns värde så att det är skäligt med tanke på klienten. Om det är fråga om en för klienten avgiftsfri service, ska servicesedelns värde bestämmas så, att klienten inte måste betala självriskandelen. Enligt 8 § i lagen ska servicesedelns värde höjas så att det är högre än det som föreskrivs i 7 §, om klienten eller dess familjs försörjning eller klientens lagstadgade försörjningsplikt annars äventyras, eller om det är nödvändigt med beaktande av vårdsynpunkter. Om service ordnas med servicesedel kan kommunen inte ta ut klientavgift av användaren utan klienten betalar skillnaden mellan servicesedelns värde och priset på småbarnspedagogiken till den privata serviceproducenten.

Eftersom största delen av den service som privata serviceproducenter erbjuder inte gäller klientavgiftslagens högsta avgifter berör inte nedsättningarna i klientavgiftslagen dessa aktörer. Om privata serviceproducenter ändå på eget initiativ bestämmer sig för att sänka de avgifter de tar ut minskar detta på de privata serviceproducenternas inkomster från avgifter.

4.2.1.3 Ekonomiska konsekvenser för den offentliga ekonomin och samhällsekonomin

Det föreslås att klientavgifterna inom småbarnspedagogiken sänks i syfte att förbättra incitamenten för att arbeta och för att öka sysselsättningen. Regeringen antog under budgetförhandlingarna riktlinjen att som en del av incitamenten för att höja sysselsättningen sänka avgifterna för småbarnspedagogik för familjer med små och medelstora inkomster samt för familjer som har fler än ett barn som deltar i småbarnspedagogik.

Intäkterna från klientavgifterna för småbarnspedagogik uppgick 2019 hos kommunerna och samkommunerna till sammanlagt ca 271 miljoner euro. Till följd av ändringarna beräknas klientavgifterna för småbarnspedagogik minska med 70 miljoner euro. Enligt lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken, kan kommunen inte ta betalt för en klientavgift som är under 27 euro, det betyder att gränsen på 27 euro har tagits i beaktande i alla uträkningar. Minskningen av kommunernas intäkter från avgifter inverkar inte på statsandelarna, eftersom klientavgifterna inte beaktas som en faktor som minskar de kalkylerade kostnaderna för kommunal basservice. Minskningen av intäkterna från avgifterna för en enskild kommun är beroende av inkomstnivån och familjestorleken för de familjer som använder småbarnspedagogiska tjänster. Liksom för närvarande kan kommunerna besluta att ta ut avgifter som är lägre än de maximiavgifter som fastställs i lagen, och en del kommuner tar inte ut några avgifter alls.

När incitamenten för att arbeta förbättras, beräknas sysselsättningen förbättras med cirka 2 900 personer före 2024. Om man utifrån simuleringsuppskattningarna antar att det i genomsnitt finns cirka 1,6 barn i en familj som sysselsätts, ökar behovet av småbarnspedagogik för cirka 4 700 barn, om 2 900 personer får sysselsättning. Om behovet av småbarnspedagogik ökar helt eller

RP 198/2020 rd

delvis i fråga om 4 700 barn, ökar kostnaderna för småbarnspedagogiken med beaktande av avgifterna för småbarnspedagogik på årsnivå med uppskattningsvis 69 miljoner euro.

Den sysselsättningseffekt förändringen i klientavgifterna inom småbarnspedagogiken ger upphov till har beräknats med hjälp av de ändringar i incitamenten för arbete som uppskattas med hjälp av mikrosimuleringsmodellen SISU samt den flexibilitet i utbudet på arbete som uppskattats med hjälp av forskningslitteratur och som mäter hur förändringarna i incitamenten för arbete påverkar sysselsättningen. I beräkningarna har man på basis av forskningslitteraturen använt värdet 0,2 som genomsnittlig sysselsättningsflexibilitet. Det finns skäl att tolka sysselsättningseffekten som något som har en effekt på medellång sikt; det tar tid innan människor och företag i full utsträckning har anpassat sig till reformen. Med anledning av detta uppskattas 4 200 personer stegvis få sysselsättning under tidsperioden från 2021 till 2024.

Till följd av förbättrade incitament för arbete och den därpå följande ökningen av sysselsättningen uppstår det också andra inbesparingar och inkomstökningar för samhället i form av besparingar i den sociala tryggheten och ökade skatteinkomster. Om man beaktar den ökade sysselsättningens inverkan på statens och kommunernas inkomstskatter och utgifterna för hemvårdsstöd och utkomstskydd för arbetslösa, skulle den ovan uppskattade ökningen av sysselsättningen stärka de offentliga finanserna med ca 39 miljoner euro på årsnivå.

När man kombinerar den statistiska minskningen av inkomsterna från avgifterna för småbarnspedagogik till följd av höjningen av inkomstgränserna (-70 miljoner euro) € och den ovan presenterade kalkylen över dynamiska konsekvenser för beskattningen och den sociala tryggheten (+39 miljoner euro) € samt kostnaderna för småbarnspedagogiken (-69 miljoner euro) €, kan reformen uppskattningsvis och med beaktande av sysselsättningseffekterna försvaga den offentliga ekonomin med ca 100 miljoner euro på årsnivå.

Regeringen har vid budgetmanglingen hösten 2020 beslutat att kompensera kommunerna för förlusten av avgiftsintäkter och ökningen av volymen inom småbarnspedagogiken omedelbart fr.o.m. den 1 januari 2021 genom att rikta en större del av intäkterna från samfundsskatten än tidigare till kommunerna.

År 2019 var de årliga kostnader som berättigar till statsandel för småbarnspedagogik sammanlagt 2,7 miljarder euro, dvs. i genomsnitt 21 000 euro för barn under tre år och 12 700 euro för barn över tre år i småbarnspedagogik på heltid samt 6 700 euro för barn över tre år i småbarnspedagogik på deltid, per kalkylerat barn. De genomsnittliga årliga kostnaderna är beräknade på så sätt att de faktiska kostnaderna är viktade enligt personaldimensioneringen enligt förhållandet mellan antalet barn och antalet fostrare i gällande lagstiftning.

Uppgifter om antalet barn som deltar i småbarnspedagogik på heltid eller deltid som har använts är från den 31 december 2019 och gäller fasta Finland. De genomsnittliga årliga kostnader som berättigar till statsandelar har beräknats utgående från Statistikcentralens ekonomistatistik över kommunernas och samkommunernas kostnader för daghemsvård och familjedagvård 2019. I kostnaderna för småbarnspedagogik inkluderas utgifter enligt statsandelssystemet som förorsakas kommuner för ordnandet av daghemsvård och familjedagvård. I dessa ingår personalkostnader, inköp av tjänster, hyres- och driftskostnader för utrymmen samt material, tillbehör, föremål och andra eventuella omkostnader, men inte investeringsutgifter för anläggningsprojekt (projekt över 300 000 euro). När antalet barn ökar tilltar också kommunernas investeringar något.

Kommunerna kan om de så vill betala ut kommundillägg för stöd för privat vård. Ifall de privata serviceproducenterna behåller sina serviceavgifter på nuvarande nivå, blir privat småbarnspedagogik dyrare för familjer i jämförelse med kommunal småbarnspedagogik. Vissa familjer kan på grund av detta vilja byta till kommunal småbarnspedagogik. Det ska ändå beaktas att privat småbarnspedagogik är i medeltal dyrare för familjer än kommunal småbarnspedagogik redan för tillfället, så familjer har valt privat småbarnspedagogik av delvis av andra anledningar än enbart priset. Ifall kommunen med hjälp av kommundillägg vill bevara nuvarande styrningseffekt, alltså proportionellt sett uppmuntra lika mycket till användning av privat småbarnspedagogik som tidigare, kan kommunerna om de vill höja kommundillägget för stöd för privat vård, vilket höjer kommunernas kostnader. Motsvarande läge gäller för kommuner som har service-sedlar i bruk. Kommunerna bestämmer värdet på servicesedeln.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Propositionen inverkar inte på kommunens skyldighet att ordna småbarnspedagogik. För kommunal småbarnspedagogik kommer det fortfarande att tas ut en avgift av serviceanvändaren, och i lagen föreslås bestämmelser om avgift för sådan daghems- och familjedagvård som avses i lagen om småbarnspedagogik. För småbarnspedagogik som är tillfällig och av klubbvariant kan man fortfarande ta ut en avgift som kommunen bestämmer.

Ändringen av avgifterna medför administrativt arbete i kommunerna. Besluten om klientavgifterna för småbarnspedagogiken fattas i allmänhet i början av verksamhetsåret, dvs. i början av augusti. Besluten om klientavgifter fattas tills vidare för ett verksamhetsår i sänder. Eftersom ändringarna i klientavgifterna träder i kraft vid ingången av verksamhetsåret den 1 augusti 2021, kan kommunerna justera avgifterna enligt den nya lagen samtidigt som klientavgifterna också annars justeras. Detta bidrar till att minska det administrativa arbete som propositionen medför.

Syftet med propositionen är att höja nivån på deltagandet i småbarnspedagogik. Dessutom kan en sänkning av avgifterna leda till att barn som nu deltar i privat småbarnspedagogik övergår till kommunal småbarnspedagogik. Detta kan leda till att kommunens småbarnspedagogiska tjänster måste omorganiseras och ny personal rekryteras.

I allmänhet kan man bli tvungen att justera besluten om avgifter, om t.ex. familjens betalningsförmåga har förändrats väsentligt eller om det är uppenbart att de förhållanden för familjen som ska beaktas när avgiften bestäms har förändrats. Nu blir man tvungen att justera klientavgifterna för samtliga familjer. Avgifterna har senast justerats fr.o.m. den 1 augusti 2020 på grund av den indexjustering som då trädde i kraft.

Utöver de nya avgiftsbesluten ska serviceanvändarna även informeras om ändringarna i inkomstgränserna och avgiftsprocenten för det andra barnet. Kommunerna är även tvungna att ändra sin information om klientavgifterna för småbarnspedagogiken på sina webbplatser. Även programvaran för avgiftssystemen måste uppdateras till följd av ändringarna i inkomstgränserna och avgiften för det andra barnet.

4.2.3 Konsekvenser för företagen

I propositionen föreslås det att avgifterna för kommunal småbarnspedagogik ändras, så propositionen har inga direkta konsekvenser för företagens verksamhet. Småbarnspedagogik kan ordnas av privata serviceproducenter. Med privat småbarnspedagogik avses sådan småbarnspedagogik som en enskild sammanslutning eller en stiftelse eller ett affärsföretag bildat av ett of-fentligt samfund tillhandahåller mot ersättning genom drivande av rörelse eller yrkesutövning.

RP 198/2020 rd

Propositionen kan ha indirekta konsekvenser för privata serviceproducenter inom småbarnspedagogiken.

De privata serviceproducenterna inom småbarnspedagogiken bestämmer i regel själva den klientavgift som tas ut för servicen. I vissa kommuner kan kommunen dock i anslutning till användningen av servicesedlar reglera prissättningen eller ställa villkor på användningen av servicesedlar. Den privata småbarnspedagogiken stöds med stöd för privat vård av barn som beviljas av FPA och med ett eventuellt kommunalt tillägg till stödet för privat vård av barn. I allt fler kommuner används i stället för stöd för privat vård av barn servicesedlar som kommunen beviljat. År 2019 omfattades cirka 82 procent av barnen inom småbarnspedagogiken av kommunal småbarnspedagogik som ordnades på daghem eller i familjedagvård. Dessutom deltog cirka 13 procent av barnen i småbarnspedagogik, för vars ordnande kommunen hade beviljat servicesedlar. Cirka fem procent av de barn som deltog i småbarnspedagogik omfattades av småbarnspedagogik som ordnades med stöd för privat vård.

Nedsättningarna av klientavgifterna för den småbarnspedagogik som kommunen ordnar kan verka försvagande på efterfrågan på privat småbarnspedagogik, om avgifterna för den privata verksamheten är avsevärt högre än avgifterna för kommunal småbarnspedagogik. Kommunerna har en möjlighet att med sina egna beslut stöda privat verksamhet. Ändringarna i klientavgiftslagen kan påverka beloppet på servicesedlarna som kommunen beviljar och beloppet av kommund tillägg för stöd för privat vård. Om kommunerna inte höjer värdet på servicesedeln eller beloppet av kommund tillägg för stöd för privat vård, är det möjligt att familjer på grund av detta vill byta till kommunal småbarnspedagogik. Men eftersom privat småbarnspedagogik också redan för närvarande är dyrare för familjerna än kommunal, vilket konstaterades redan i avsnittet om ekonomiska konsekvenser, så har valet av privat småbarnspedagogik delvis berott på andra orsaker än endast priset. Propositionen inverkar på så sätt nödvändigtvis på verksamheten hos privata serviceproducenter som tillhandahåller småbarnspedagogiska tjänster.

4.2.4 Konsekvenser för barn och familjer

Småbarnspedagogiken har en gynnsam inverkan på barns utveckling och lärande och har också konstaterats vara en mycket kostnadseffektiv service för barnfamiljer. Klientavgifterna för småbarnspedagogiken inverkar på användningen av servicen och genom avgifterna kan man också styra familjernas val. Förmånlighet när det gäller småbarnspedagogiska tjänster en viktig faktor som hör samman med tillgången till tjänsterna. I synnerhet när det gäller barn i familjer med låga inkomster och barn som befinner sig i en sårbar livssituation inverkar avgifterna för småbarnspedagogiken på deltagandet, och höga avgifter kan bli ett hinder för att delta i småbarnspedagogik.

I många länder försöker man genom avgiftspolitiken främja att barn deltar i den småbarnspedagogiska verksamheten. Till exempel erbjuder de flesta europeiska länderna minst ett års avgiftsfri småbarnspedagogisk verksamhet innan läroplikten börjar, och i ungefär hälften av länderna i Europa är den småbarnspedagogiska verksamheten avgiftsfri för barn som fyllt 3 år till dess att läroplikten börjar.

Klientavgifterna inom småbarnspedagogiken ska inte utgöra ett hinder för att börja arbeta eller arbeta deltid. Genom justering av de inkomstgränser som använts i avgiftssystemet strävar man efter att sporra familjerna att börja arbeta.

Småbarnspedagogik betraktas alltmer som barnets rätt, och alla barn ska ha jämlika möjligheter att delta i den. Avgifterna ska inte utgöra ett hinder för barnens deltagande. Nedsättningen av avgifterna uppskattas öka deltagandet i småbarnspedagogik med 4 700 barn före 2024.

Syftet med propositionen är att avveckla flitfällor och främja föräldrarnas sysselsättning. Avgifterna för småbarnspedagogik sänks för familjer med små och medelstora inkomster. Även alla familjer som har fler än ett barn i småbarnspedagogisk verksamhet gynnas av ändringen i nedsättningar för syskon. Enligt propositionen är avgiften för det andra barnet i fortsättningen 40 procent istället för nuvarande 50 procent. Den högsta avgiften för det andra barnet är för närvarande 144 euro, enligt propositionen är avgiften högst 115 euro. Ifall det andra barnets månadsavgift är under 27 euro på grund av familjens inkomster tas avgiften inte ut. När det gäller familjens övriga barn föreslås inga ändringar utan avgiften som tas ut för det tredje och därpå följande barn föreslås fortfarande vara 20 procent av avgiften för det yngsta barnet.

På grund av höjningen av inkomstgränserna riktas de största avgiftssänkningarna till familjer med små och medelstora inkomster. Avgifterna sjunker för alla de familjer som har betalat mindre än den högsta avgiften och nästan för alla de familjer vars inkomstnivå har varit sådan att de betalat exakt den högsta avgiften. Dessutom överförs övergår uppskattningsvis ca 20 000 familjer med låga inkomster till avgiftsfri småbarnspedagogik i och med ändringarna.

Ändringen ökar således jämlikheten mellan barnen och ökar möjligheterna för familjer med små inkomster att använda småbarnspedagogiska tjänster och underlättar familjernas ekonomiska situation i övrigt. Det deltas i småbarnspedagogik i mindre utsträckning i Finland än i många andra länder och det är särskilt familjer med små inkomster och barn till lågutbildade mammor som proportionellt sett deltar minst i småbarnspedagogik.

Till exempel i en familj där det finns en vårdnadshavare och ett eller två barn i småbarnspedagogik och vars bruttoinkomster per månad är 3 000 euro sjunker klientavgifterna med 92—33 euro per månad. På motsvarande sätt sjunker klientavgifterna med 91—172 euro per månad för en familj med två vårdnadshavare och ett, två eller tre barn i småbarnspedagogik och vars bruttoinkomster per månad är 4 400 euro.

4.2.5 Samhälleliga konsekvenser

Småbarnspedagogiken är en viktig service för barnen och familjerna; den främjar barnets välmående och lärande och gör det möjligt för barnets föräldrar att samordna familjeliv och arbete. En småbarnspedagogisk verksamhet av hög kvalitet stöder barnets utveckling, lärande och välmående och förebygger marginalisering. Småbarnspedagogik har också stor betydelse för barnet när det gäller att bilda och upprätthålla kamratrelationer samt utveckla de sociala färdigheterna. Den småbarnspedagogiska verksamheten stöder integrationen av barn med invandrabakgrund.

Att främja deltagandet i högklassig småbarnspedagogik innebär en ekonomisk och social investering i framtiden både på nationell som lokal nivå som har konsekvenser med tanke på såväl enskilda individer, lokalsamhällen och samhället i stort (Karila 2016). I synnerhet när det gäller barn med svagare socioekonomisk bakgrund har småbarnspedagogikens kostnadseffektivitet beräknats vara hög. Att lindra effekterna av en ogynnsam uppväxtmiljö i efterhand är inte lika kostnadseffektivt som att förhindra en ogynnsam utveckling. Undersökningar visar också att småbarnspedagogiken är till större nytta för barnet än någon annan senare utbildning. Satsningar på småbarnspedagogik jämnar ut möjligheterna för barn med olika bakgrund och ger därmed samhället ekonomisk nytta. Tidigt stöd till omgivningen för utsatta barn har en gynnsam effekt på deras framtid. (t.ex. Engle ym. 2011; Sipilä & Österbacka 2013).

I princip 11 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter konstateras att barn har rätt till förskola och barnomsorg till överkomligt pris och av god kvalitet. Europeiska unionens råd utfärdade våren 2019 en rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet.

I rådets rekommendationer betonas bland annat tillgången till förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet. Att delta i förskoleverksamhet och barnomsorg gagnar alla barn, särskilt barn med sämre förutsättningar. Det är ett viktigt verktyg i kampen mot ojämlikheter och s.k. utbildningsfattigdom och bidrar genom att förhindra att kunskapsklyftor uppstår tidigt. Tillgång till ekonomiskt överkomlig barnomsorg av hög kvalitet är också en viktig faktor som gör att kvinnor och även män med omsorgsansvar kan delta på arbetsmarknaden. Medlemsstaterna rekommenderas att arbeta för att säkerställa tillgång till inkluderande förskoleverksamhet och barnomsorg till överkomligt pris. De bör också ta itu med de hinder som familjer kan stöta på när det gäller att få tillgång till och utnyttja förskoleverksamhet och barnomsorg. Ett sådant hinder kan uttryckligen utgöras av för höga klientavgifter inom småbarnspedagogiken.

Enligt lagen om småbarnspedagogik har alla barn haft rätt att delta i småbarnpedagogisk hel- tidsverksamhet när föräldrarnas föräldrapenningsperiod har gått ut tills barnet som läropliktigt inleder den grundläggande utbildningen. Om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare för ordnande av vården av barnet inte väljer en dagvårdsplats som kommunen ordnar, har barnets föräldrar rätt att för ordnande av vården av barnet på annat sätt få stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Det beror på familjens val huruvida barnet deltar i kommunal småbarnspedagogisk verksamhet.

Med propositionen har man strävat efter att ändra klientavgifterna så att avgifterna för de familjer som har låga eller medelstora inkomster sänks. Sänkningen av den avgift som tas ut för det andra barnet till 40 procent minskar dessutom på avgifterna för familjer med flera barn. På så sätt kan deltagande i småbarnspedagogik i fråga om barnen i dessa familjer främjas och på motsvarande sätt föräldrarnas förvärvsarbete uppmuntras.

Ett syfte med propositionen är också att minska de effekter klientavgifterna inom den småbarnspedagogiska verksamheten har i form av flitfälla särskilt i fråga om familjer med små och medelstora inkomster samt familjer med flera barn. När effekten av flitfällan minskar, beräknas sysselsättningen öka med cirka 2 900 personer fram till 2024. Å andra sidan ökar användningen av småbarnspedagogiska tjänster när föräldrarna övergår till arbetslivet.

Det kan bedömas att propositionen förbättrar framför allt kvinnors ställning på arbetsmarknaden. Kvinnors arbetskarriärer innehåller ofta avbrott, vilket bland annat beror på familjeledigheter. Avbrotten i arbetskarriären försvagar arbetstagarens ställning på arbetsmarknaden. Pågår de länge minskar de också på möjligheterna till sysselsättning, skär ner på förtjänstutvecklingen och minskar på det framtida pensionsskyddet. Genom småbarnspedagogik av hög kvalitet och med rätt prissättning kan möjligheterna till att vara en del av arbetslivet för föräldrar med små barn förbättras. Propositionens inverkan på sysselsättningen och på den ökande användningen av småbarnspedagogiska tjänster har bedömts närmare ovan i avsnittet om ekonomiska konsekvenser.

Propositionen bedöms i någon mån ha konsekvenser för personalens ställning inom småbarnspedagogiken. Det ökade antalet barn inom småbarnspedagogiken skapar ett tryck på att öka utbildningen av personalen inom småbarnspedagogiken för att även i fortsättningen säkerställa tillgången till personal som uppfyller behörighetsvillkoren för småbarnspedagogiken

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

En sänkning av klientavgifterna inom småbarnspedagogiken kan genomföras genom att höja inkomstgränserna, sänka den högsta avgiften, sänka avgiftsprocenten eller höja syskonrabatterna.

Olika genomförandesätt har olika konsekvenser för hushållens utgifter för småbarnspedagogik. Genom att höja inkomstgränserna riktas sänkningen av klientavgifterna starkast till hushåll med små och medelstora inkomster, medan en sänkning av maximiavgiften för småbarnspedagogik eller höjning av avgiftsprocenten mer än andra alternativ riktar sänkningen till hushåll med medelstora och stora inkomster. En sänkning av den högsta avgiften för det andra barnet påverkar i högre grad familjer med fler än ett barn i den småbarnspedagogiska åldern.

Sysselsättningseffekterna i de olika modellerna ligger på nästan samma nivå, modellerna beräknas öka sysselsättningen med i genomsnitt 3 000 personer. En sänkning av maximiavgiften har en något mindre sysselsättningseffekt (2 800 personer) än övriga alternativ.

I beredningsskedet utreddes möjligheten att sänka klientavgifterna inom småbarnspedagogiken så att inkomstgränserna för avgifterna skulle ha höjts med 35 procent eller så att inkomstgränserna för avgifterna höjts med 28,5 procent och dessutom sänkt den högsta avgift som tas ut för det andra barnet från nuvarande 50 procent till 30 procent. Bägge modellerna skulle ha minskat inkomsterna från avgifterna för småbarnspedagogik med cirka 70 miljoner euro per år och ökat sysselsättningen med cirka 3 000 personer fram till 2029. Med beaktande av de dynamiska konsekvenserna, dvs. kostnaderna för den ökade användningen av småbarnspedagogik, skulle effekten på den offentliga ekonomin i det förstnämnda alternativet ha varit cirka 100 miljoner euro på årsnivå. I den senare modellen skulle de totala kostnaderna, inklusive de dynamiska effekterna, ha uppgått till cirka 102 miljoner euro per år. Den modellen skulle i något högre grad ha beaktat familjer med minst två barn.

Regeringen beslutade slutligen föreslå att reformen genomförs som en kompromiss mellan de föreslagna modellerna, så att inkomstgränserna för klientavgifterna höjs med 31 procent och avgiften för det.

6 Remissvar

På grund av att beredningstidtabellen var brådskande ordnades det i stället för en vanlig remissbehandling ett hörande om propositionen med de viktigaste intressentgrupperna. Till hörandet kallades följande aktörer: riksdagens justitieombudsmans kansli, justitiekanslersämbetet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Regionförvaltningsverket i Lappland, Utbildningsstyrelsen, barnombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen, Esbo stad, Helsingfors stad, Tavastehus stad, Idensalmi stad, Kemi stad, Kuusamo stad, Rovaniemi stad, Nyslotts stad, Sodankylä stad, Vanda stad, KT Kommunarbetsgivarna i Finland rf, Företagarna i Finland rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdet JHL rf, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf, Tehy rf, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer rf, Finlands Föräldraförbund rf, Hyvinvointialanliitto, Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF rf.

RP 198/2020 rd

Vid hörandet yttrade sig följande instanser: Esbo stad, Helsingfors stad, Idensalmi stad, Kemi stad, Kuusamo stad, Rovaniemi stad, Sodankylä stad, Vanda stad, Finlands Kommunförbund rf, Utbildningssektorns Fackorganisation OAJ rf, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf, Tehy rf, Finlands Föräldraförbund rf,, Hyvinvointialanliitto, Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf.

Dessutom lämnade Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer rf och Företagarna i Finland rf ett skriftligt utlåtande. Företrädaren för barnombudsmannens byrå anlände till hörandet, men yttrade sig inte.

Remissinstanserna ansåg allmänt att propositionens mål var goda, men oroade sig allvarligt över kommunernas ekonomiska situation. I många yttranden framfördes det att enbart allokeringen av samfundsskatten inte räcker till för att kompensera kommunerna för de kostnader som reformen medför eller för de investeringar som den ökade användningen av småbarnspedagogik medför. Det ansågs ha varit bättre att finansiera reformen genom att höja kommunernas statsandelsprocent. Dessutom förutsatte i synnerhet kommunerna att även kostnaderna för den ökade användningen av småbarnspedagogik kompenseras. En annan anledning till oro var möjligheten att klienterna inom den privata småbarnspedagogiken övergår till kommunal småbarnspedagogik.

I många yttranden framfördes oro över ställningen för privata producenter av småbarnspedagogiska tjänster. Utöver det belopp på 70 miljoner euro som nu föreslås i propositionen krävdes motsvarande höjningar av servicesedelns värde och stödet för privat vård av barn, eller så krävdes det att de disponibla medlen fördelas både på privat och offentlig verksamhet.

Många remissinstanser, såväl kommuner som organisationer, uttryckte oro över tillgången på personal som uppfyller behörighetsvillkoren i fortsättningen, när det kommer nya barn till småbarnspedagogiken. Att få personal som uppfyller behörighetsvillkoren är redan nu en utmaning. Man bekymrade sig också för om kvaliteten på småbarnspedagogiken ska kunna upprätthållas, trots det strama ekonomiska läget och den ökande användningen av småbarnspedagogik.

Med tanke på tidigt stöd till familjerna och pedagogiskt sett ansågs propositionen vara bra. Småbarnspedagogiken ansågs vara ett kostnadseffektivt sätt att stödja familjerna. Det ansågs också viktigt att avgiften inte utgör ett hinder för deltagande i småbarnspedagogik.

Utlåtandena kan läsas på adressen <https://minedu.fi/hanke?tunnus=OKM051:00/2020>

7 Ikräftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021.

8 Förhållande till andra propositioner

8.1 Samband med andra propositioner

I propositionen föreslås att kommunerna kompenseras för de minskade avgiftsintäkterna inom den kommunala småbarnspedagogiken och de kostnader som föranleds av det ökade deltagandet i småbarnspedagogiken genom att kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten höjs. Propositionen är således beroende av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 12 och 12 f § i lagen om skatteredovisning och 124 och 124 b § i inkomstskattelagen.

RP 198/2020 rd

Kommunernas utdelning höjs därför med 2 procentenheter, varvid den beräknas öka kommunernas skatteintäkter med 110 miljoner euro på skatteårsnivå 2021 och kassautfallet med 102 miljoner euro. Den propositionen bereds vid finansministeriet.

Det som nämnts ovan ska beaktas när propositionen behandlas i riksdagen.

8.2 Förhållande till budgetpropositionen

Eftersom det med anledning av denna regeringsproposition föreslås att också 12 och 12 f § i lagen om skatteredovisning samt 124 och 124 b § i inkomstskattelagen ändras, har förslaget konsekvenser för budgetpropositionen. Propositionen avses bli behandlad i samband med statens budgetproposition för 2021.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 5 och 8 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016) 5 § 2 och 3 mom.
och 8 §, av den 5 § 2 mom. och 8 § sådana de lyder i lag 959/2017, som följer:

5 §

Månadsavgift för småbarnspedagogik på heltid

Avgiftsprocenterna och inkomstgränserna är:

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns, euro/månad	Högsta avgiftsprocent
2	2 798	10,70
3	3 610	10,70
4	4 099	10,70
5	4 588	10,70
6	5 075	10,70

Om familjen består av fler än sex personer, ska den inkomstgräns som ligger till grund för avgiften höjas med 189 euro för varje följande minderårigt barn i familjen.

8 §

Bestämmande av avgifter för syskon

Om fler än ett barn i samma familj deltar i kommunal småbarnspedagogik, kan klientavgiften för det yngsta barnet i småbarnspedagogik på heltid bestämmas enligt 5 §. För nästa barn i åldersordningen i småbarnspedagogik på heltid kan en avgift bestämmas som är högst 40 procent av avgiften för det yngsta barnet. För varje följande barn får avgiften vara högst 20 procent av avgiften för det yngsta barnet. Avgiften för andra barn än det yngsta barnet i familjen ska bestämmas utifrån den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

RP 198/2020 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 29 oktober 2020

Statsminister

Sanna Marin

Undervisningsminister Li Andersson

Lag

om ändring av 5 och 8 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016) 5 § 2 och 3 mom. och 8 §, av dem 5 § 2 mom. och 8 § sådana de lyder i lag 959/2017, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Månadsavgift för småbarnspedagogik på heltid

Månadsavgift för småbarnspedagogik på heltid

Avgiftsprocenterna och inkomstgränserna är:

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns, euro/månad	Högsta avgiftsprocent
2	2 050	10,70
3	2 646	10,70
4	3 003	10,70
5	3 361	10,70
6	3 718	10,70

Om familjen består av fler än sex personer, ska den inkomstgräns som ligger till grund för avgiften höjas med 138 euro för varje följande minderårigt barn i familjen.

8 §

Bestämmande av avgifter för syskon

Om fler än ett barn i samma familj deltar i kommunal småbarnspedagogik, kan klientavgiften för det yngsta barnet i småbarnspedagogik på heltid bestämmas enligt 5 §. För nästa barn i åldersordningen i småbarnspedagogik på heltid kan en avgift bestämmas som är högst 50 procent av avgiften för det yngsta barnet. För varje följande barn får avgiften vara högst 20 procent av avgiften för det yngsta barnet. Avgiften för andra barn än det yngsta barnet i familjen ska bestämmas utifrån

Avgiftsprocenterna och inkomstgränserna är:

Familjens storlek, personer	Inkomstgräns, euro/månad	Högsta avgiftsprocent
2	2 798	10,70
3	3 610	10,70
4	4 099	10,70
5	4 588	10,70
6	5 075	10,70

Om familjen består av fler än sex personer, ska den inkomstgräns som ligger till grund för avgiften höjas med 189 euro för varje följande minderårigt barn i familjen.

8 §

Bestämmande av avgifter för syskon

Om fler än ett barn i samma familj deltar i kommunal småbarnspedagogik, kan klientavgiften för det yngsta barnet i småbarnspedagogik på heltid bestämmas enligt 5 §. För nästa barn i åldersordningen i småbarnspedagogik på heltid kan en avgift bestämmas som är högst 40 procent av avgiften för det yngsta barnet. För varje följande barn får avgiften vara högst 20 procent av avgiften för det yngsta barnet. Avgiften för andra barn än det yngsta barnet i familjen ska bestämmas utifrån

RP 198/2020 rd

Gällande lydelse

den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

Föreslagen lydelse

den kalkylerade avgiften för småbarnspedagogik på heltid för det yngsta barnet.

Denna lag träder i kraft den 20 .